

‘Mai més’ vol dir canviar les polítiques

Opinió

RAFAEL GRASA

Ja fa 70 anys de la gran ignominia d'Hiroshima i, tres dies després, de Nagasaki, dos dels episodis més tristos de la humanitat, amb tot el que van comportar de devastació, horror i conseqüències retardades. Quedava enrere el projecte científic més ambiciós de la història fins aleshores, el projecte Manhattan, també el primer intent d'aturar el llançament, liderat per James Franck després de l'assaig al desert de Nevada amb una demostració a la badia de Tòquio seguida d'una demanda de rendició incondicional, menystinguda per la direcció militar del projecte.

Al davant hi havia el drama de fer front al que és desconegut, els supervivents (*hibakusha*), la cursa d'armes nuclears i el despropòsit d'acumular arsenals amb una capacitat de sobretermini de 600 cops tota la població humana del planeta i, també, les reaccions ètiques, científiques, polítiques, ciutadanes per aturar el risc del que bíblicament es va començar a denominar el dia d'Harmagedon, el dia del judici final.

Resposta intel·lectual i la política

Entre les reaccions, destaquen les intel·lectuals i científiques, com la creació de moviments de científics contra les armes nuclears i el naixement de la investigació per la pau als anys cinquanta. Entre les socials, el permanent interès del moviment per la pau per lluitar per l'abolició de les armes nuclears. I els dos moviments, els científics i socials, encara són actius.

La pitjor resposta, la política, bilateral i dels organismes multilaterals. Es va produir una cursa d'armes nuclears que significaria que els cinc membres permanents del Consell de

Balanc
La situació és agredolça: menys risc de guerra nuclear i 9 potències

Argument
Les armes nuclears es poden eradicar, com es va fer amb la verola

Seguretat tindrien armes nuclears, amb el simbolisme que això comporta: si vols ser important, sigues nuclear! I el fracàs multilateral de les Nacions Unides, que no van aconseguir impedir-ne la proliferació.

Setanta anys més tard la situació és agredolça: molt menys risc de guerra nuclear que durant la Guerra Freda; 9 potències atòmiques (4 fora del règim de no-prolifерació); unes 16.000 armes nuclears, sobretot en mans dels Estats Units i Rússia, i unes polítiques de limitació d'armaments desenfocades, perquè apunten al menys important: la proliferació horitzontal (nous estats nuclears).

El primer pas: abolir les proves

El que és realment cabdal, però, és ben diferent: la prohibició dels assajos nuclears (imprescindibles per proliferar i per construir noves generacions d'armes) com a primer pas per a l'abolició; la no proliferació vertical (reduir els arsenals de les potències nuclears); la pressió per fer entrar al Tractat de No-prolifерació els 4 estats que no hi són (l'Índia, el Pakistan i Israel –que mai n'han sigut membres–, i Corea del Nord –que en va sortir–); els tractats de no-prolifерació regional, especialment importants al Pròxim Orient i l'Àsia, i la renúncia de les grans potències, clara i explícita, al primer ús de les armes nuclears. Tot plegat permetria posar en marxa un pla combinat per abolir en unes dècades les armes nuclears.

Cridar, com fem tots aquests dies, mai més Hiroshimes i Nagasakis implica un compromís ètic, però sobretot canviar les polítiques dels estats i de la comunitat internacional. Només amb l'ètica acabarem commemorant el centenari dels bombardejos. I no ens val que diguin que les armes nuclears no es poden desinventar. L'argument és pobre: la verola no és inventada, existia naturalment, però està eradicada. ■

.....
PRESIDENT DE L'INSTITUT CATALÀ INTERNACIONAL PER LA PAU